

۲. کم شدن رفت و آمد و شناخت از همسایگان براثر زندگی فشرده ماشینی و اشتغالات زندگی مدرن؛
۳. نابودی خرد و فروشی و کسبه محله با ظهور مراکز عظیم خرید، همچون مال‌ها؛
۴. به وجود آمدن و انباستگی زباله‌ها؛
۵. گرم شدن محیط براثر فشردگی و ازدحام و اثر منفی بلند مرتبه سازی بر سرعت و مسیر حرکت‌ها؛
۶. به هم ریختگی و درهم شدگی بافت جمعیتی براثر پدیده‌هایی مانند مهاجرت، انبوه سازی، اقتصاد مسکن و نبود برنامه‌ریزی در شهرسازی؛
۷. افزایش انواع مختلف آلودگی‌های صوتی و بصری، افزون بر آلودگی‌ها؛
۸. نبود طراحی لازم برای سرانه موردنیاز فضای سبز و ورزشگاه؛
۹. افزایش طول مسیرهای ارتباطی و دردهای ترافیکی در کنار فقدان پارکینگ‌های عمومی و رایگان در دسترس.

همه این تغییرات و مخاطرات شرایط زندگی انسان‌ها در کنار یکدیگر را خصوصاً در قالب‌های جدید همسایگی، یعنی آپارتمان‌نشینی، دچار تنش می‌کند. تنش در پارک خودرو، سروصدای داخل آپارتمان، حد حریم خصوصی در منزل، استفاده بهینه و غیر مسرفانه از مشاعرات مجتمع، پرداخت حق شارژ، مهمانی‌های شب و... از تنش‌هایی هستند که برآمده از سبک زندگی مدرن‌اند و در جامعه سنتی معنایی ندارند.

چند جمله را مرور کنید:

- آیا همسایه خود را می‌شناسید؟
- آیا به همسایه کمک می‌کنید؟
- آیا نیازهای همسایه‌تان برایتان مهم است؟
- آیا همسایه شما چقدر به فکر شماست؟

فرض کنید مستأجر آپارتمان طبقه چهارم امروز برخلاف معمول دو ساعت زودتر به منزل بر می‌گردد. به هنگام ورود به پارکینگ متوجه می‌شود که جای پارک اتومبیل او ماشین دیگری پارک شده است. پس از مدتی صرف وقت، متوجه می‌شود که برای دومین بار مستأجر طبقه سوم اجازه داده است که مهمانش اتومبیل خود را در آنجا پارک کند. این مثال تجاوز به حقوق دیگران است. وقتی مستأجر طبقه سوم همراه مهمانش به پارکینگ

می‌آید، بحث درمی‌گیرد و پس از دقایقی بگوومگو، راننده از عملش عذرخواهی می‌کند و اتومبیل را از آنجا خارج می‌کند.<sup>۱</sup>

این تعارض شایع در معاشرت‌های همسایگی، گاه به دلیل تکرار، به مشاجره‌های طولانی و حتی ضرب و شتم کشیده می‌شود. سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که دلیل این تجاوز به حريم خصوصی ناآگاهی از حقوق همسایه است یا دلیل دیگری دارد.

ایجاد تنش اخلاقی عوامل مختلفی دارد که مجال پرداختن به همه این‌ها در اینجا نیست. برخی از عوامل، درونی و ناظر به ابعاد روان‌شناختی و شخصیتی طرف‌های دعوا هستند. مثلًا همسایه طبقه چهارم به دلیلی در محل کار به شدت عصبانی و خسته است و هنگام مواجهه با صحنه پارک ماشین دیگری در پارکینگ، عصبانی‌تر می‌شود. گاهی ناآگاهی از مسئولیت‌های اخلاقی در برابر همسایگان دلیل این تنش‌هاست. مدیریت خویش و آموزش درست حقوق همسایه و شیوه ارتباط با او می‌تواند سطح تنش‌ها را کاهش دهد و بر امنیت روانی در محیط زندگی شخصی بیفزاید. روش‌ها و مهارت‌های درس چهارم می‌توانند ما را در مدیریت خویش در موقع تنش‌های زیست شهری یاری رسانند. درباره آموزش حقوق شهروندان و همسایگان، به فراخور حجم درس، به برخی از کدهای رفتاری و اخلاقی همسایگی و آپارتمان‌نشینی که برآمده از اصول اخلاقی در معاشرت‌اند اشاره می‌کنیم:

- از کمک‌های کوچک و ساده به همسایگان، در شرایطی که نیازمندان هستند، دریغ نکنید.
- از خود بیش از دیگران انتظار برخورد اخلاقی داشته باشید.
- اشتباهات ساده و کوچک همسایگان را برای بار نخست نادیده بگیرید و برای بار دوم در کمال مهربانی و به نرمی تذکر دهید. به ویژه در مواردی که به ناآگاهی یا غیرعمدی بودن خطای همسایه پی می‌برید، جای گذشت بیشتری وجود دارد.

- قبل از این‌که در آپارتمان ساکن شوید، درمورد حق استفاده از پارکینگ و انباری مطلع شوید و جای دیگران را نگیرید. خاطرتان باشد از شروط ابتدایی داشتن رابطه سالم با همسایه‌ها این است که محدوده حقوق و وظایف خود را به دقت بشناسید تا به حق دیگران تجاوز نکنید و اجازه ندهید کسی عامدانه و جسورانه به حق قانونی شما تجاوز کند.

- کفش، گلدان و... را در راه‌پله که بین ساکنان مشترک است نگذارید. درمورد اجسامی

۱. مهدی محسنیان راد، *ارتباطات انسانی*، ص ۲۳۰.

- که برای تزیین و زیبایی ظاهر آپارتمان در فضای مشاع آپارتمان قرار می‌گیرند، همهٔ اعضا در جلسات ساختمان تصمیم می‌گیرند.
- در مکان‌های مشترک، مانند حیاط، راهرو و آسانسور، آشغال نریزید.
- اگر مراسمی دارید که تا دیر وقت طول می‌کشد (مراسم یا دورهمی‌های خاص مانند تولد و...)، سعی کنید همهٔ همسایه‌ها را در جریان بگذارید و در ساعت بعد از ۱۰ شب تلاش بیشتری برای برهم نخوردن آرامش همسایه‌ها به کار بیندید.
- اگر می‌خواهید به دلایلی، از آب یا برق یا گاز به مقدار زیادی استفاده کنید، مثلًاً می‌خواهید غذای نذری بپزید، از بقیهٔ همسایه‌ها اجازه بگیرید. این عمل به خصوص زمانی اهمیت پیدا می‌کند که برای هر واحد قبض جدا وجود نداشته باشد. درنتیجه سهم هر واحد بدون توجه به مقدار مصرف محاسبه شود.
- در ساعتی که دیگران درحال استراحت هستند، مثل شب‌ها، ظهرها و روزهای تعطیل، سروصدای تولید نکنید.
- موسیقی نیز فقط باید در واحد خودتان شنیده شود. دلیلی وجود ندارد که همسایه مجبور به گوش دادن به موسیقی مورد علاقهٔ شما باشد.
- نگهداری حیوانات خانگی در قسمت‌های مشترک مجاز نیست. همچنین درمورد نگهداری از حیوانات خانگی در واحد خودتان قوانینی وجود دارد. فقط زمانی مجاز به این کار هستید که نه تنها با قوانین آن آپارتمان تناقضی نداشته باشد، بلکه بو، صدا و حضور حیوان خانگی در واحد شما به هیچ‌وجه مزاحمتی برای دیگران ایجاد نکند.
- وقتی می‌خواهید میزها و وسایل را جایه‌جا کنید، طوری به کف و دیوارها ضربه نزنید که صدای آن به طبقات دیگر منتقل شود. سعی کنید این کارها را در زمان مناسب انجام دهید و زیرشان را با قالی یا موکت بپوشانید که صدای کمتری تولید شود.
- شارژ و هزینه‌های آپارتمان را به موقع بپردازید و قوانین آپارتمان‌نشینی را رعایت کنید.
- اطلاعات شخصی همسایگان را به غریبه‌ها نگویید.
- در قوانین آپارتمان‌نشینی، استعمال دخانیات در مکان‌های سربرستهٔ مشترک، مانند آسانسور و راهرو، مجاز نیست.
- ساکن هر واحد مسئول پرداخت خسارت واردشده به همان واحد، مانند گرفتن لوله‌های فاضلاب، صدمه به دیوارها و... است.